

SVETSKI GINEKOLOŠKO ONKOLOŠKI DAN; 20.SEPTEMBAR

Karcinom jajnika, tela materice, grlića i ostali ginekološki maligniteti su tumori koji često pogađaju žensku populaciju, ali ima se posvećuje manje pažnje nego što zaslužuju kako od opšte javnosti tako i političkih predstavnika. Često same žene ne pridaju značaja nekim simptomima ili im je previše neprijatno da se o ovim temama konsultuju sa svojim lekarima, a često su ova oboljenja povezana sa stigmama u određenim društvima. Moramo prevazići takve stavove, svakodnevno širiti pozitivne poruke u cilju poboljšanja prevencije, ranog otkrivanja, preko skrining programa, pružanja adekvatnog tretmana i brige za obolele od ginekoloških maligniteta kako bi sve žene imale najbolje šanse za lečenje, bolji kvalitet života i preživljavanje od ovih maligniteta.

Udruženje za ginekološku onkologiju Srbije (UGOS) stoga sa svojim članstvom podržava Svetski dan ginekološke onkologije koje promiviše Evropsko Udruženje za ginekološku onkologiju (ESGO) i Evropska mreža za ginekološke kancere za pacijente (ENGAGE).

U Srbiji su karcinom grlića materice, karcinom tela materice i jajnika među prvih pet oboljenja od svih maligniteta od kojih oboljevaju žene kod nas. Visoka incidencija karcinoma grlića materice nas stavlja u sam vrh Evrope, ali isto tako i po smrtnosti. Prema broju novoobolelima svrstavamo se sa sličnim incidencijama kao nerazvijene zemlje. Danas je rak grlića materice bolest koja se može sprečiti i/ili rano otkriti. U razvijenim zemljama koje imaju razvijen skrining program, uz sada već standardnu primarnu prevenciju; primenu vakcinacije protiv najznačajnijeg faktora rizika, perzistentne infekcije Humanim papilloma virusom, pojavu raka grlića materice svela da se oboljenje i ne nalazi među prvih deset. Zahvaljujući razvijenoj sekundarnoj prevenciji tj. poznatom skriningu uzimanjem Papanikolau

citološkog razmaza ono što se i otkrije su prekanceroze ili početni stadijumi što olakšava kako lečenje, ali i smanjuje neizvesnost jednog bolnog puta kakvo je lečenje uznapredovalog oboljenja. Na žalost u Srbiji se još uvek pacijentkinje u visokom postotku javljaju u uznapredovalom stadijumu bolesti, vakcinacija nije još zaživela kao standardna premda je svrstana u preporuke prema novom Pravilniku za vakcinacije.

Skrining program nije još uvek zaživio u svim sredinama, a tamo gde se i pokušava organizovati odaziv žena je mali. Neophodno je na svima nama da informišemo, podižemo svest žena za potrebom za redovnim ginekološkim pregledima, što nije nikakva sramota, nešto rano otkriti i uspešno lečiti. Ovaj trud se ne traži samo od lekara već od celokupnog društva zajedno sa onima koji određuju šta je važno i u šta treba ulagati.

UGOS podržava ulaganje u zdravu populaciju, primarnu i sekundarnu prevenciju kao osnov smanjivanja ove preventibilne bolesti kakav je rak grlića materice i to nam treba biti prioritet u budućnosti.

Kada govorimo o raku tela materice (endometrijumu) ili karcinomu jajnika tu se dijagnostikovanje ovih oboljenja svrstava Srbiju po incidenciji kao kod razvijenih zemlja, što se opet može povezati sa starošću populacije i nekim drugim sličnim faktorima rizika koje se javljaju i u razvijenim zemljama. Ovde je neophodno podizati svest žena koje su završile svoju reproduktivnu fazu i žena u menopauzi da sa prestankom menstruacija nije završena njihova obaveza redovnih odlazaka na ginekološke preglede. U ovoj grupi pacijentkinja rana dijagnostika je takođe važna. Srbija ima kapacitete, obučene lekare da ostvare adekvatne pregleda koristeći adekvatne dijagnostičke procedure. Rak tela materice se najčešće dijagnostikuje u ranoj fazi i mogućnosti i uspešnost lečenja su velike.

Na žalost rak jajnika predstavlja najveći problem kako kod nas tako i u svetu jer još uvek nema precizne metode kojom bi mogli otkriti ovu bolest u samom početku. U oko 65% se ova bolest dijagnostikuje u uznapredovaloj fazi kada je pored hirurgije neophodna adekvatna hemioterapija.

Savremena medicina grabi krupnim koracima u otkrivanju raznih vrsta dodatne terapije, biološke ili imunološke, koja je dosta skupa i teško možemo sve priuštiti našem pacijentu jer su neophodna velika sredstva za takvu grupu lekova i toga moramo biti svi svesni.

UGOS i Udruženje medikalnih onkologa Srbije (UMOS) nastoji da neke grupe citostatika za standardnu hemioterapiju koje su već registrovane u Srbiji ukaže onima koji odlučuju o Listama lekova da su neophodne promene i proširivanje te liste za dobrobit pacijentkinja.

Zahvaljujući naporu države, za ovu grupu najranjivijih pacijentkinja (oboleli od raka jajnika) zbog uznapredovale bolesti, čestih recidiva, uspela je da izdvoji sredstva da se određene grupe ovih pacijentkinja leči standardnim svetskim protokolima primenom skupih bioloških lekova, ali uz predhodno jasne kriterijume kojima ti skupi lekovi i mogu da poboljšaju efekat lečenja.

UGOS još jednom podržava ovaj Svetski Dan ginekološke onkologije sa jasnom porukom za podizanje svesti žena o potrebi za odlaskom na redovne ginekološke kontrole. Sistem ginekološke službe je dobro razvijen jer se ginekolozi nalaze u Domovim Zdravlja kao prvim stanicama za poboljšanje, brigu i unapređenje Vašeg zdravlja.

Predsednik UGOSa

Prof dr Aljoša Mandić

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Aljoša", positioned below the printed name.

JOIN US ON SEPTEMBER 20, 2019 FOR WORLD GYNECOLOGIC ONCOLOGY DAY, WORLD GO DAY!

#worldGOday
#GOfor

OVARIAN CANCER

UTERINE-ENDOMETRIAL CANCER

CERVICAL CANCER

VULVAR CANCER

VAGINAL CANCER

A banner for World GO Day on September 20, 2019. It features a large purple ribbon on the left with the hashtags #worldGOday and #GOfor. To the right, the text "JOIN US ON SEPTEMBER 20, 2019 FOR WORLD GYNECOLOGIC ONCOLOGY DAY, WORLD GO DAY!" is displayed in bold. Below this, six smaller ribbons in various colors (teal, orange, pink, purple, blue) are arranged horizontally, each with a label for a specific cancer type: Ovarian Cancer, Uterine-Endometrial Cancer, Cervical Cancer, Vulvar Cancer, and Vaginal Cancer.